

Raadsvoorstel
Openbare Raadsvergadering

Datum

5 november 2024

Agendapunt

Onderwerp Aanpassing Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs
Portefeuillehouder(s) drs. H. van Helden MBA

Inhoudelijk voorstel

De minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs heeft op 16 april 2024 (datum verzending besluit 7 mei 2024) besloten dat de gewenste openbare basisschool met ingang van 1 augustus 2025 voor bekostiging in aanmerking wordt gebracht (zie bijlage 5). Met dit besluit is aan de voorwaarde die de gemeenteraad op 26 september 2023 heeft gesteld, te weten een positief besluit door de minister, voldaan.

Om een regeling in werking te stellen om te voorzien in de tijdelijke bekostiging van het schooljaar 2024-2025 voor een dependance primair openbaar onderwijs in de kern Buggenum dient rekening te worden gehouden met de Grondwet.

Vanuit artikel 23 van de Grondwet kennen we sinds 1917 de gelijke bekostiging van openbaar en bijzonder onderwijs. In het verlengde daarvan is een overschrijdingsregeling in de sectorwetten gekomen (art. 130-134 WPO). Deze regelt, simpel gesteld, dat wanneer de gemeente aan de openbare scholen in haar gemeente meer geld uitgeeft dan vanuit het Rijk voor het onderwijs aan die scholen wordt verschaft, dat meerdere geld ook dient door te betalen aan de bijzondere scholen in de gemeente. Immers, vanuit de Grondwet (artikel 23) worden alle scholen gelijkelijk bekostigd.

Door de gemeenteraad is op 5 juli 2022 de "Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Leudal" vastgesteld. Met toepassing van deze verordening kan de gemeente in een limitatief aantal gevallen voorzien in een aanvullende financiering van de exploitatie van scholen.

Zowel uit intern als extern juridisch advies blijkt dat de gemeente, buiten de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs, niet kan voorzien in de financiering van het exploitatietekort van een (openbare) school. Als een exploitatietekort van een reguliere basisschool dient te worden aangezuiverd, dan zal elk ander schoolbestuur in de gemeente met hetzelfde geval ook op dergelijke gelden aanspraak kunnen maken.

Een dependance wordt niet gefinancierd door het Rijk. Sowieso start Rijksfinanciering voor de basisschool in Buggenum pas per 1 augustus 2025. Door schoolbestuur AKKOORD!-PO is geraamd dat het exploitatietekort bij opening van een dependance in Buggenum € 320.744 voor het schooljaar 2024-2025 bedraagt. Wat het daadwerkelijke tekort is zal pas eind 2025 blijken, na overlegging van een accountantsrapport.

Schoolbesturen zijn door middel van een schriftelijk gevoerd op overeenstemming gericht overleg (oogo) geïnformeerd over de voorgestelde financiering van het exploitatietekort, te weten aanpassing van de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs voor het schooljaar 2024-2025. Tegen de voorgestelde financiering zijn geen bedenkingen of bezwaar ingediend. Van schoolbestuur SOML is bekend dat het exploitatietekort voor de beide Ursulascholen in totaal naar verwachting circa €500.000 per schooljaar bedraagt. Van overige schoolbesturen zijn geen signalen van een exploitatietekort ontvangen.

In de voorgestelde bijlage "Vergoeding extra personele en materiële voorzieningen onderwijs" (zie bijlage 2) is de motie 2023-167 verwerkt.

Risico's

De tijdelijke "Vergoeding extra personele en materiële voorzieningen onderwijs" draagt het risico in zich, dat het gemeentebestuur gehouden is ook andere schoolbesturen te financieren die in exploitatieproblemen verkeren.

Een aanvullende voorziening moet op grond van de onderwijswetgeving dermate algemeen zijn geformuleerd dat deze voor alle scholen gelijkelijk toegankelijk is. Dit geldt zeker ten aanzien van het toekennen van gelden vanwege een exploitatietekort. Het is niet mogelijk gebleken om de casus van Buggenum zodanig algemeen te omschrijven in de regeling dat andere scholen hier geen beroep op zouden kunnen doen. Iedere aanpassing die alleen de casus Buggenum zou betreffen zou de regeling te specifiek gericht op de casus in Buggenum maken en daarmee onrechtmatig. Gevolg is dat deze

aanvullende voorziening daarom zo algemeen opgesteld is dat het toekennen van gelden vanwege een exploitatietekort van andere scholen hieronder zou kunnen vallen. Hoe groot het risico is, valt zonder inzicht in eventuele exploitatietekorten van andere scholen niet aan te geven.

Het college kan, conform artikel 2 lid 1 en lid 2 van de verordening, een subsidieplafond vaststellen. Voorgesteld wordt om als uiterste indieningsdatum van een subsidieverzoek 1 februari 2026 te hanteren, omdat het exploitatietekort over schooljaar 2024-2025 dan pas daadwerkelijk bekend is (in elk geval na afloop schooljaar 2024 – 2025). Indien het college niet 6 weken voor 1 februari 2026 een subsidieplafond vaststelt en bekend maakt aan de schoolbesturen, is er geen financiële afwijzingsgrond en moet een bijdrage betaald worden indien aan de subsidievoorwaarden wordt voldaan (open-einde). De indieningsdatum is een fatale datum.

Juridisch kader

De gemeente is op grond van artikel 128/129 van de Wet op het primair onderwijs (WPO), artikel 123/124 van de Wet op de expertisecentra (WEC) en 5.23/5.24 Wet voorgezet onderwijs 2020 (WVO) bevoegd om op basis van een verordening (Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs) boven de rijksvergoeding additionele middelen ter beschikking te stellen. De wet schrijft voor dat hierbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen openbaar en bijzonder onderwijs en dat het grondwettelijk criterium van "dezelfde maatstaf" wordt gehanteerd.

Artikel 4:23, lid 1 Algemene wet bestuursrecht (Awb) vereist in beginsel een regeling voor subsidieverstreking bij wettelijk voorschrift. De hiervoor genoemde Verordening materiële en financiële gelijkstelling onderwijs is een wettelijk voorschrift als bedoeld in dit artikel.

Geadviseerd wordt om tijdig een subsidieplafond vast stellen en bekend te maken, zodat er een financiële afwijzingsgrond is indien het budget op is. Anders wordt het een open-einde regeling en moet een bijdrage betaald worden indien aan de subsidievoorwaarden wordt voldaan. Ingevolge artikel 2 lid 2 van de verordening maakt het college het subsidieplafond en de wijze van verdeling van het beschikbare bedrag uiterlijk zes weken voor de indieningsdatum aan de schoolbesturen bekend.

Het college dient een wijziging van de verordening die leidt tot het toevoegen van een voorziening, uiterlijk zes weken voor de indieningsdatum bekend te maken ex art. 5 van de verordening. De WPO bepaalt dat de aanvulling binnen een week na het besluit van de gemeenteraad om de verordening tijdelijk aan te vullen, aan de bevoegde gezagsorganen van de niet door de gemeente in stand gehouden scholen moet worden gezonden.

Bevoegdheid college

De raad heeft haar bevoegdheid tot het vaststellen van tijdelijke aanvullende voorzieningen bij de verordening middels artikel 3 van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Leudal (hierna: verordening) overgedragen aan het college.

Het college is op grond van artikel 3, eerste lid van de verordening bevoegd om de verordening tijdelijk aan te vullen met een nieuwe voorziening (aanvullende voorziening) en de toekenningscriteria vast te stellen waaronder aanspraak bestaat op de aanvullende voorziening.

Artikel 128 lid 4 Wpo bepaalt dat de gemeenteraad binnen 12 weken na het besluit van het college om de verordening tijdelijk aan te vullen, beslist over de bekrachtiging ervan. Indien de gemeenteraad niet binnen 12 weken beslist, wordt de aanvulling gelijkgesteld met een aanvulling die is bekrachtigd. Op het moment dat bekrachtiging door de raad heeft plaatsgevonden of de termijn van 12 weken is verstreken, wordt de aanvullende voorziening opgenomen in de bijlage bij de verordening.

Middels onderhavig voorstel maakt het college geen gebruik van haar gedelegeerde bevoegdheid om een tijdelijke voorziening vast te stellen, maar wordt dit rechtstreeks aan de raad voorgelegd om vast te stellen. Strikt genomen is de raad niet bevoegd om deze tijdelijke aanvullende voorziening zelf vast te stellen, omdat zij deze bevoegdheid heeft gedelegeerd aan het college. Een alternatief is om de bijlage door het college zelf te laten vaststellen en de raad voor te stellen om dit bekrachtigen of om de verordening hierop aan te passen, zodat de bevoegdheid tot het vaststellen van tijdelijke aanvullende voorzieningen weer bij de raad ligt.

Financiële samenvatting

De financiële consequenties van de tijdelijk aangepaste verordening zijn naar verwachting pas eind 2025 / begin 2026 bekend. In de bijlage "Vergoeding extra personele en materiële voorzieningen onderwijs" is uitgegaan van een subsidieplafond van €1.000.000. De gemeenteraad heeft in de aangenomen motie 2023-167 van 26 september 2023 voorgesteld dat de financiële consequenties gedekt worden uit de algemene reserve.

Communicatie

De aanvulling wordt binnen een week na het besluit van de gemeenteraad om de verordening tijdelijk aan te vullen, aan de bevoegde gezagsorganen van de niet door de gemeente in stand gehouden scholen gezonden. Tevens is voorzien in een persbericht.

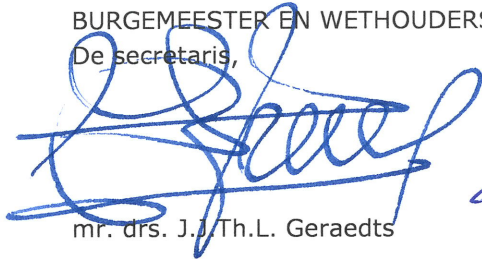
Bijlage(n)

- Bijlage 1: Motie 2023-167.
- Bijlage 2: Raadsbesluit Bijlage "Vergoeding extra personele en materiële voorzieningen onderwijs".
- Bijlage 4: Persbericht.
- Bijlage 5: Besluit minister.
- Bijlage 6: Collegevoorstel en -besluit.

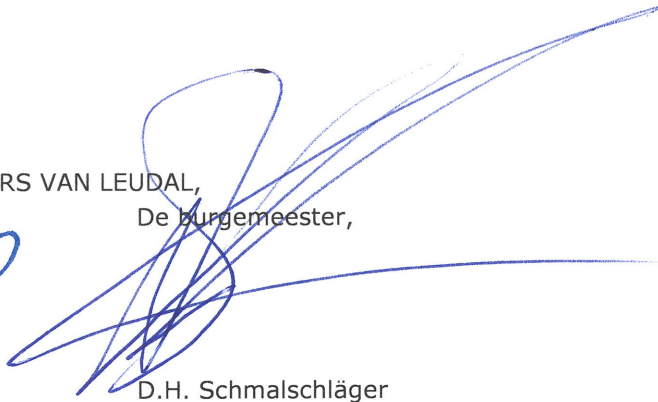
Heythuysen, 27 augustus 2024

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,
De secretaris,

De burgemeester,

mr. drs. J.J. Th.L. Geraedts

D.H. Schmalschläger